

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Iustitia Et Iure Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetii, 1608

2 Vtrumne detractio genere suo sit peccatum mortale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

iam patitur, sicut in contumelia accipiatur per vim. Tamen vi de contumelia dicimus iam ingens posset esse infamia, vi est de necessitate confessionis. Qui enim de heretici, aut de incestu, aut de alio deformi peccato ciuem infamauit, non satis peccatum suum explicat nisi virtus exprimat, cuius notam alterius inusit.

ARTICVLVS II.

Vitrum detractio genere suo sit peccatum mortale.

Q^{uod} Vemadmodum de contumelia, sic & de detractio quadratur, an sit generis suo mortale crimen. Arguitur enim à parte negativa: Peccatum alienum quod occulum est, aut per corruptionem fratrem, aut per accusationem detegere et detractio, quippe qua aliena fama denigratur, & tamen illud est officium, ergo detractio genere suo non est peccatum. Secundo nullum vitium quod toto mortali generi commune est, censendum est mortale, nam à peccato mortali præcipue inter Christianos multi sunt, qui abstinent, sed venialis sunt quibus nemo cito mendacium asterner potest se vacare, hoc autem specialiter vitio totum genus humanum pericitur, ut habet gl. super illud Stouerb. 24. Cum detractoriis non committantur, ergo non est generis suo mortale. Tertio August. in hom. de igne purgatorio minutioribus peccatis annumerat quando cum omni facilitate & temeritate maledicimus, ergo detractio non est nisi veniale peccatum. In contrarium autem est quod Paulus ad Roman. 2. vna componit detractores, ac Deo odibiles, cunctiscausam subdit glossa ne detractio, eo quod consistit in verbis, leue quid pertinet.

Ad quæst. quatuor conclusionibus respondetur. Prima. Detractio genere suo est peccatum mortale. Probatur, præsupposito etiam non amineat quod de contumelia declarauimus, nempe quod cum detractio sit peccatum in verbis, que sola significatio nocent, non solo obiecto sed ex intentione significandi perficitur, quare ille

propriè dicitur detractor, qui ex intentione, vel crassissima negligenter rimum hominis absentis disseminat, cuius fama obscurat. Et dicitur quis ex intentione facere, non solum quando directo id animo proponit, verum & quando animaduerteret quid dicunt, & sine legitima causa nihilominus verbum effutit. Hoc ergo supposito, probatur conclusio, vt similes demonstrati confundunt. Illud vitium est contra charitatem, atque adeo mortale, qua in re magni momenti proximus laeditur, nam inde pax conturbatur, tale autem est detractio, quippe qua fama obaibilatur, que merito maiori habetur pretio, quam exteriora bona secundum illud Ecclesi. 41. Curam habe de bono nomine, hoc enim magis permanebit tibi, quam mille thesauri boni & pretiosi. Secunda conclusio. Quando quis verba aliqua profert, licet sint fama detractoria, tamen id non intendit, sed quidpiam aliud, prolatio illa non per se propriè censetur detractio, quod autem for maliter, sed quasi per accidens. Conclusio hæc sequitur ex præcedenti. Nam cum intentione significandi sit detractio nativa, ubi illa abest, debet detractionis forma. Tertia conclusio. In tali casu quo scilicet iniqua intentione non aderit, si bono animo cordatoque zelo, & vbi oportet circumspetè oblocutio illa fiat, virtus est, si autem ex animi levitate loquendive libidine ore labatur, in summa propter aliquam causam non necessariam fiat, peccatum est plenum veniale. Nisi forte verbum adeo sit acerbum, ut sua ipsius ratione secum afficerit mortalem culpam. Nam tunc adeo requiritur prudens cautela, ut quis, negligenter loquendi, nisi subditus sit motus mortalis est crimen: Et maximè inquit S. Thom. in his quæ pertinent ad honestatem vitae: Ut si quis alium de heresi, aut de quouis alio crimine notet, præcepit earnis, quæ licet sint, vrait Gregor. minoris culpa, sint tamen mortales infamiae. Quare supervacanea videtur Caietan. disputatio, ad quidnam referatur pronomen. Hoc, apud S. Thomam vbi ait, Caiet. disputatione. Hoc ex ipso genere verbum habere rationem peccati mortalis, ut si scilicet refertur ad id quod est dicere verba contra honestatem alterius, an ad ipsum assertum, ut si sensus, quod quonies qui asserti de ali

Sectu^a
conclu^s.

Tertia
conclu^s.

Gregor.
minoris culpa, sint tamen mortales infamiae.

Super.
vacanea
Caiet. du
sputatio
S. Tho.

infamant, non esse bonum, & quoniam ob eam rem condemnari. Quando vero quis posteriori modo extra ordinem iuris in uno loco iacturam fecit fama, non solum contra charitatem, verum contra iustitiam facit qui eundem alibi eadem infamia repergit, & ad restituionem, eo quo fieri potest modo, tenetur. Quandoquidem iure non sit illa priuatus, nam propter rumores, etiam si priuatum manifesti sint, nemo ius perdit honoris sui ac famae, si domicilium mutet, sed reputari ibi secerum est. Cœ. & le delictum. Vnde ad Caeterani argumentum atque ad prius Adriani responsum parato. Ad posteriori vero responderetur, duerat esse rationem contumelie & detractionis.

Nam per modum contumelie nequaquam licet impropriari alteri suum crimen, aenaturale vitium etiam si naturale sit. Post hoc subsequitur dubitatio alia, vitium cum qui falsis commentitijsque virtutibus, seu moralibus, seu intellectibus famam per vaficiem in republica compaurauit, licetum sit diffamare. Apparet enim id esse virtutis officium, cum tales impo- fiores tempublicam seducant. Ad hanc autem dubitationem, licet Adrianus loco quanto absolutorie respondeat id esse licitum, cum temperamento tamen & distinctione, respondendum est.

Quando enim eiulmodi synophante suis imposturis perniciem reipublica affert, non solum licet, verum expeditorum criminis, fallacialisque retegere, ut si quis se optimum ementire sit, medicum, aut theologum, qui populo essent pestiferni. Tunc enim docendus est et populus veniam. Si autem sunt muliercula, que fofia sanctitatem præse ferunt, qua ratione eleemosynas videntur, licet occulto aliquo crimine sint infectæ, neutquam reipublica noxi, sed innocue viuunt, non est cur debant infamari. De historicis autem dubitate merito quis poterit, an liceat illis hominum crimina, perpetua memorie prodere. Ad quod cum grano etiam factum est respondendum est. Primum quod ubi non denarrantur infamia peccata, & turpia, sed bella, & homicidia, & alia que via illius dedecora non sunt, non est quod sint condemnandi. Mox quanquam aliqua surpia denarent, que non sunt om-

nino secreta, non est illis virtus vertendum, sed officio potius tribuendum. Debent enim optima fide, qua ad rem pertinent per narrare. Nihilominus ubi inuidia motu, aut alio prauo affectu quempiam aliquibus virtus notant, non sunt à peccato liberi.

Alterū de astrologis.

Q5 co-
mum hic autem, ac cogitatu necessarium
est, utrum idem maius sit crimen scipii
quam infamare, quam alium. Quod
quidem in nostra Relectione de ratiōne &
deteg. lec. tractavimus, & superius hic lib.
4. quæsto. 2 & rursus quæsto 6. in hunc lo-
cum reponimus, quippe qui proprius est
eius. Et quidem Caeter. hic & in sua Summa
verbō, detracō, indubius patet tenet af-
firmatiuum quasim nimis afferens pro-
positiones. Prima est. Quicunque seipsum
infamat, peccatum committit genere suo
mortale, idque gravius quam si alienam
famam aderet. Secunda illud peccatum
non modo contra charitatem, verum con-
tra iustitiam committitur: quia est con-
tra ecclesiam & rem publicam cuius nostra
fama est, ut August. 1. quæst. 3. cano non
August. sunt audiendi, videtur dicere. Tertia ne-
mo ab hismodi peccato excusat quā-
vis metu mortis id faciat. Quarta. Qui
cunque se infamat, ad restituionem re-
tur. Fundamentum opinionis huius est. Funda-
mentum perinde senet de hominis fama, ut Caeter.

que

que de eius vita: ut sicut vita non habemus dominium, ita neque nostra habemus famam. At quamvis non sim nescius, hanc vulgo opinionem veridicam exiliari, eius tamen fundamenti demonstratio adhuc semper defiderat, quia nusquam probatur; nam etis à Sapiente admonemur curam habere de bono nomine, nulatenus tamen inde sit consequens, vt non sumus famae nostra Domini. Quoniam & bonorum exteriorum tenemur habere nonnullam curam, quorum tamē domino fungimur. Igitur, vt praesenti disputationi via & ordine satisfaciamus, contra triū fundamentū censemus verum: videlicet, vnum quemlibet sua fama habere dominium. Id quod precedenti lib. quæstione secunda quatenus materia ferroralis, demonstrasse me arbitror. Ex quo utique fundamento postmodum, quæstio ne textu elicimus in arbitrio esse cuiusq; priuati restitutionem sua famae remittere. His ergo, vt illuc ostensis, hic suppositis.

Prima assertio auctoris

Praesum assertum impræsentiarum sit hoc: Hominem seipsum absque causa infamare, peccatum est; tamen neque contra iustitiam, neq; genere suo mortale. Qod enim si peccatum patet, quia est præter charitatem. Teneamus enim nos, nostra que bona diligere: & fama nostra nostra est: quare a Sapiente curam boni nominis habere iubemur: quia prætiosius est diuitijs multis. Quapropter qui sine causa se infamat, prodigus est sua fama: quæ quidem prodigalitas peccatum est, quod autem non sit contra iustitiam patet: nam id maximè esset, quod non sumus domini fama sed sicut uita nostra, sic fama reipublicæ est: cui eam dispendero iniurij sumus. Hoc autem loco citato latè monstrauimus esse falsum contrariaque argumenta diluvius, inferentes perinde nos habere honoris, famaque dominium, vt bonorum exteriorum; atque adeo nemini illum iniuriā interrogare, qui sua fama prodigus est: neque ad villam restitutionem tenet, quoniam ibi ipsi nemo ad restitutionem tenetur. Atque hinc fit rufus non esse genere suo peccatum mortale: & idcirco diximus esse non contra, sed præter charitatem: quoniam præcepto charitatis non usque adeo hæc bona tenemur diligere, vt illa neglige, sit mortale delictum. Quin vero, vt

illuc inter alia dicebamus, Christus Redemptor noster non sit nos institutus, vt honores, ac famam, primos, scilicet accubitus & honorum splendores tanti faceremus. Immō admoneamus infamiam patienter tollere: ut Greg. super Ezech. hom. 9. egregie docet. Et Paul. parui estimabat iudicari ab humano die. Et Amb. (si vera est eius historia) mulieres ad se induxit, utilia famam episcopatum sibi caueret. Et Aug. Atque Ansel. sua peccata scriptis suis proponerunt. Et S.Thom. q. præsentis art. 4 ad prim. ait in arbitrio cuiusque esse detingutum sua fama parti. Idque Adrian. q. 4. de restit. fam. & latius quodlib. 1. assertio. Quæ certè vera non essent, nisi dñi eius haberemus alteri quam uita. De hoc autem locis ciatis abunde dictum est. Diximus tñ genere suo non esse mortale. Nam qui iuratus crimen sibi falsum imponeret, res esset periurij. Et pugnatus, qui famam suam regendis suis subditis habet obūrindā contra iustitiam faceret infamando se. Siue qui familiam habens alienam, aut pauperes videt grauitate patientes, sua bona in flum proiecere. Et qui hæresim, vel aliud nefandissimum sibi crimen etiam circa iuramentum imponeret, propter insigne turpitudinem possit peccare mortaliter. Sed reuera circa eiusmodi causis mendacia illa non essent nisi officiosa. Non est ergo cur gravius, immo nec tantum delinqüentia cencetur qui seipsum infamant, q; qui diffimat a ium: cum hoc sit contra iustitiam, illa vero minimè. Et ad Aug. iam licet respondimus, solum intelligere famam nostram sic esse reipublicæ, vt bona nostra extirpare nepe ut cum indiquerit, teneamus per bonam nostram famam seruire. Sic tenemur per nostram pecuniam. At sic non tenemur seruare pecuniam profutris necessitatibus reipublicæ, ita nec famam. Ad aliud etius dictum i-de Civit. Dei. cap. 20. felicit: quod illo præcepio: Non falso dices, iubemur etiam nos ipsos non infamare, respondimus verum esse quānam ad uim charitatis: non tamen quantum ad uim iustitiae. Facit n. qui suam obsecrat famam, præter charitatem, quæ diligere debet, non tamen contra iustitiam, sicut q; alienam corrodit. Et illud. Curam habere de bono nomine, mortuum esse diximus, ut per virtutum culturam bonum prece-

mas

mus nomen. Ex his igitur, ut gradum ad representem faciamus, secundum hanc assertum colligamus: Quando quis in qua-
Secunda stione contra ius de occultissimo suo cri-
mine interrogatur, licet iure responderet non obligeatur, si ab ecclesiæ pressu se etipiat illud infamando se reuelat, non solum non illi peccatum, verum esse potest virtus
ius officium. Conclusio est superioribus ap-
pendix. Nam cum quisque sit sue famæ
dominus, potest eius dispendium ob cau-
fam facere, sicut & aliorum bonorum tem-
poralium, igitur ut in rati casu licitum mi-
serio est liberationem ab illis tormentis pro-
pria pecunia redimere, ita & sui criminis
confessione, qua sue famæ iacturam faciat.
Secundò id probatur: Potest esse tantus
numor acerius, ut exultationem famæ vulgaris hominis adaequat, sicuti
tantum esse potest argenti pondus, au-
rum exuperet, quod profecto nemo
destitutus ingenii inficias ire potest, cum ergo
eiusmodi cruciatus effugere licet, si
vi possidit, etiam dispendio sua famæ fa-
cere. Tertiò id ipsum arguitur, Si quis con-
tra ecclesiæ exponeatur, ut alieni crimed
reuelaret quod sub sigillo secreto suscep-
rat, non loquimur de sigillo sacramenti co-
fessionis. quod antequam sacerdos reuelet
teneret truculentissimam mortem perpe-
tuæ, sed de alijs fecularibus nequaquam te-
netur tam grauius tormenta perferre, an
tequam id detegatur, maxime si non esset
recteum regis aut recipiebat, aut quod p-
in uriam ab alio extorserat, ex huius reue-
latione vita illius penderet, ergo à fortiori
nemo teneret tam acrem torturam ferre,
ut suum celat proprium crimen. Si autem de
falso crimine interrogaretur, manus dubiu-
m est, an peccatum sibi esset mortale, il-
lus sibi citra iuramentum imponere: nam
periculum nemo dubitat esse mortale. Nec
vero dubitatur, quin etiam citra iuslura-
dum peccatum esset veniale, metiri: atque
ad occidum est succumbendum esse prius
morti quam illud admittatur. Sed dubium
est ad mendacium: illud citra iuramentum
esse perniciosum, ac subinde mortale. Et
professò si quæ dicta sunt uerum habent,
no video cui esset perniciosum, neque ad
teliuionem obligatorium: quandoquidem
ille sui ipsius infamator, si persona sit

Arg. cō-
tra pra-
dicta.

Prima
solutio-

Secunda.

Ad pri-
mū arg-

Ad secū-
dū arg.

Augus-

Hieron-

ARTICULUS III.

Vtrum detractione sit gravius omnibus peccatis, ut que in proximum committuntur.

Quartiù tercio loco de gravitate de-
tractionis, quoniam videretur oīum deli-